

Ulkoapäin kappeli näyttää edelleen maakellarilta.

Kymmenenä kesänä rakennettiin konserttisali Kaukalinnan puutarhaan. Näkymä talon katolta puutarhaan juuri ennen h-hetkeä, kun yleisö alkaa saapua paikalle.

Kappeli ja konsertteja

Kesällä 2014 oli Via-Akatemian koulutuskeskuksessa Kaukalinnassa kaksi tavallista merkittävämpää tapahtumaa: juhannuspäivänä siunattiin käyttöön maakellariin rakennettu kappeli ja sunnuntaina 3.8. oli kymmenes puutarhakonsertti, joka päätti juhlavasti puutarhakonserttien sarjan.

Kaukalinna sijaitsee Kerimäellä, noin kolme kilometriä kirkonkylän keskustasta Louhelle päin. Se on alunperin valmis-

tunut 1853 Kerimäen ison puukirkon kappalaisen pappilaksi. Talon historia on ollut monivaiheinen pappila-ajan jälkeen. Rakennus oli jo purkutuomiota lähellä, kun Via ry osti huonokuntoisen hirsirakennuksen 1990 ja korjasi talon kurssikeskukseksi. Kun Kirjeopisto Via ja Via ry perustivat 1995 Via-Akatemian säätiön, lahjoitti Via ry remontoidun kiinteistön säätiön perustamis pääomaksi. Kunnostettu pappila toimii Via-Akatemian koulutuskeskuksena ja taloa vuokrataan myös juhliin ja tapahtumiin.

Via-Akatemian säätiö ja sen ylläpitämä Via-Akatemia perustettiin jatkamaan Kirjeopiston työtä: **Tyine Matilaisen** (1911–1989) ja **Mirja Salosen** (1925–2002) luoman ja kehittä-

tämän suomalaisen ja länsimaiselle ihmiselle soveltuvan rajajoogan opetusta, tutkimusta ja käytäntöön soveltamista. Tämän rajajoogamuodon muutosagentti on ajattelun positivistisuus ja luonteen jalostaminen. Päämetodi on looginen positiivinen ajattelu. Nykyisin joogamuotoa kutsutaankin ajatusjoogaksi.

Tämän lisäksi Via-Akatemian merkittävin yhteistyö on tapahtunut avoimen yliopistopetuksen järjestämisen puitteissa vuosina 1995–2007 sekä Joensuun että Helsingin yliopistojen kanssa. Via-Akatemian säätiö kustantaa ja julkaisee Uusi Safiiri -aikakauskirjaa.

Kaukalinnan kyläkappeli

Ajatus Kaukalinnan maakellarin muuttamisesta kappeliksi heräsi ensimmäisen kerran kesällä 2007. Via-Akatemian säätiön hallitus päätti lokakuussa 2010, että kappeli raken-

netaan ja että sille haetaan EU-tukea Leader-toimintaryhmä Piällysmies ry:n kautta. Piällysmies ry:n hallitus puolsi tuen myöntämistä 13.6.2012. Etelä-Savon ELY-keskus päätti tuen myöntämisestä Kaukalinnan kyläkappeli-hankkeelle 22.3.2013. Hankkeen kustannusarvio on 42500 euroa ja toteutusaika vuoden 2014 loppuun.

Etelä-Savon ELY-keskus hyväksyi Kaukalinnan kyläkappeli-hankkeen yleishyödylliseksi investointihankkeeksi, jolloin julkisen rahoituksen osuus on 70 % ja omarahoitusosuudeksi jää 30 %. Omarahoitusosuutta pienensi vastikkeettoman talkootyön osuus, mikä saa olla enintään 75 %. Näin ollen talkootyötunteja hankkeeseen hyväksyttiin ja tehtiin lähes 900.

Tarkastusinsinööri **Jorma Mattinen** suoritti käyttöönottotarkastuksen 19.2.2014.

Juhannuspäivänä 21.6.2014 Kaukalinnan kyläkappelin siunasi käyttöön rovasti, alue-

kappalainen **Toivo Loikkanen**. Kanttorina toimi **Maria Padatsu** ja psalmien lukijoina **Terttu Seppänen** ja **Sinikka Juntura**. Rovasti Loikkanen totesi puheessaan, että tavallaan ympyrä sulkeutuu nyt, kun kyläläiset palaavat Kaukalinnan pappilaan kyläkappelin myötä. Kappelin käyttöön siunaaminen oli osa Via-Akatemian VI kesäakatemian ohjelmaa ja tilaisuuteen osallistui kurssilaisten lisäksi naapureita, kyläläisiä ja kappelin rakentamisessa mukana olleita ammattilaisia.

Monet Kaukalinnassa kävijät olivat kyselleet hiljentymispaikkaa. Pappilarakennuksessa ei ollut ylimääräistä tilaa, joten huomio kohdentui

pihapiirissä sijaitsevaan maakellariin, joka oli ollut pidempään ilman käyttötarkoitusta. Kaukalinnan kyläkappeli on tarkoitettu kaikkien kyläläisten käyttöön ympäri vuoden. Kappelissa on mahdollista järjestää pienimuotoisia kirkollisia toimituksia. Sinne mahtuu noin 20–30 henkilöä.

Kirvesmies **Pauli Koistinen** on rakentanut puusepäntyönä alttaripöydän ja penkit Kaukalinnan vanhoista lankuista. Alttaritaulu on canvas-työnä tehty kopio Ylösnousemus-ikonista. Aito ikoni on Kaukalinnan salin seinällä. Ikonin on maalannut ja lahjoittanut Via-Akatemialle porvoollainen ikonimaalari **Heljä Wiljander**.

Kappelin katolle on istutettu erilajikkeisia maksaruohoja (kärleksörter) noin 1500 kpl sekä kukkasipuleita kevätiloksi. Kappelin katolle puhkeaa aina kesäisin ”rakkausyrttien” kukkameri.

Kaukalinnan puutarhakonsertit

Vuonna 2005 alkoivat Kaukalinnan puutarhasa konsertit heinä-elokuun vaihteessa sunnuntai-iltapäivisin. Konsertit saivat alkunsa, kun oopperalaulaja **Juha Kotilainen** kuuli tutulta kirvesmieheltä, että Kerimäellä olisi hyvä konserttipaikka. Juha Kotilainen tuli katsomaan

ja ihastui Kaukalinnan puutarhaan konsertin toteutumispaikkana, vaikka pappilan sali esiteltiinkin ensimmäiseksi. Hän toi musikaalisia ystäviään esiintymään ensimmäisen kerran kesällä 2005, ja sen jälkeen joka vuosi kesään 2014 saakka.

Puutarhakonsertit kehittyivät vuosi vuodelta ja niistä kehittyikin merkittävä musiikkitapahtuma paikkakunnalla. Järjestelyistä vastasivat Via-Akatemia ja Via ry jäsenineen. Taiteilijat etsi Juha Kotilainen laajasta kontaktiverkostaan Musiikilliset teemat vaihtelivat vuosien mitaan ja esitettävää musiikkia on ollut kuuluttavana kansanlauluista ja zarzueloista oopperaan

Ylösnousemus-ikoni

Heljä Wiljander on kertonut *Ylösnousemus*-ikonista seuraavaa:

Kohtasin Ylösnousemus-ikonin ensi kertaa Istanbulissa Chorán kirkossa. Se oli monimetrinen, toteutettu fresko-tekniikalla ja henkilögallerialtaan laajempi kuin mitä se on maalauksessani.

Kuvaan seuraavassa kirkollisilla kielikuvilla ikonia. Lukija voi tulkita ne itselleen ymmärrettävään muotoon.

– Ylösnousemus-ikoni kuuluu yhtenä kändötoista muun ikonin kanssa suurten juhlien ikonisarjaan. Siitä voidaan käyttää myös nimitystä *Kristuksen laskeutuminen tuonelaan, Anastasia*. Ikonin teema perustuu Nikodeemuksen apogryfiseen evankeliumiin ja liittyy aiheeltaan pääsiäistapahtumiin. Se on myös osa läntistä apostolista uskontunnustusta. Kuva-aihe viittaa kuoleman voittamisen laajempaan ajattomampaan merkitykseen. Kristusta ympäröi valokehä, mandorla, joka paljastaa valollaan jumalallisen läsnäolon voiman ja kirkkauden. Kuten Daavid laulaa Psalmeissa: ”Minä olen saanut hahmoni näkymättömissä, muotoni kuin syvällä maan alla, mutta sinulta ei pieninkään luuni ole salassa.” (Ps. 139:15)

Ikoneissa kuvattavat ja heidän kasvonsa esitetään 3/4 profiilissa tai suoraan edestä (muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta). Tämä ilmentää ikuista nyt-hetkeä. Jumalan kasvojen edessä olemista ja edellä mainittua mandorlan paljastavaa todenperäistä visiota.

– Kristus tempaa vauhdikkaan yhtäaikaisesti sekä Adamin, että Eevan ylös kuoleman valasta. Ote on ranteesta, kuten ennen tartuttiin orjaan. Muut odottelevat vuoroaan. Ikonin sivustoille voi maalata suuremmankin joukon ihmisiä, kuvapinnan rajallisuuden takia olen ottanut mukaan vain muutamia. Tätä pelastustapahtumaa kuvaamaan on Kristuksen oikealla puolella katsojasta käsin joukko vanhan liiton patriarkkoja ja esi-isiä, sekä Seet. Vasemmalle on asetettu kuninkaita ja profeettoja, sekä Johannes Edelläkävijä. Nämä ryhmät jätetään yleensä nimeämättä, ne edustavat vertauskuvallisesti koko ihmiskuntaa, ja kuka sanoo mikä on ylösnousemuksen marssijärjestys? ”Viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi.”

– Kristus on voittanut kuoleman. Hänen jalkojensa alla lepäävät alas tallatut Tuonelan portit. Daavid laulaa jälleen: ”Kohotkaa kor-

keiksi, portit. Avartukaa, ikaikäiset ovet! Kirkkauden kuningas tulee!” (Ps. 24:7)

– Tuonela esittävässä tummassa alatilassa on mahdollista kuvata mitä erilaisimpia esineitä ja vempoleitä kertomassa pimeyden vallasta, johon me ihmiset turhan usein lankeamme ja mihin olemme sidotut.

– Ylhäällä oleva tausta kuvaa varjotonta valoa. Ikonimaalauksessa taivas esitetään aivan toisella tavalla. Ylösnousemus-ikonin taustaväriksi olen maalannut syvän tummansinisen. Se voidaan esittää, kuten tässä, suuren kirkkauden vastavalona. Tausta eroaa alhaalla olevasta Tuonelan tummudesta erilaisen väripigmentin käytön vuoksi vaikka vaikuttaakin lähes saman sävyiseltä.

– Kun Kristus on kuvattu valkoisessa vaatteessa tai hänen asunsa on kauttaaltaan sädevaalennettu, hän on ihmissilmälle näkymätön, siis inkarnoitumaton.

– Kristus nousi kuolleista – kuoleamalla kuoleman voitti ja haudoissa oleville elämän antoi, lauletaan ortodoksikirkkoissa varhain pääsiäisaamuna. ●

Lähde: Tuula Uusitalo, Heljä Wiljanderin haastattelu. Via ry:n jäsenlehti, Vialainen 1/2003

Yleisöä on ollut konserteissa noin kolmen sadan pintaan. Jonain kesänä enemmänkin. Puutarha on näyttänyt täydeltä.

Pianokvartetti Belle Etage ja baritoni Juha Kotilainen esittivät Timo-Juhani Kyllösen sävellyksen Aaltoin tarinan op. 90 maailman kantaesityksen. Tänä kesänä kvartetissa soittivat Anton Chaussovsky, viulu; Oleg Larionov, alttoviulu; Nikolaj Matveev, sello ja Maria Kamchilina-Larionova, piano.

ja lietiin. Esiintyvinä taiteilijoina sekä alansa huippuammattilaisia että aloittelevia muusikoita ja myös musiikin harrastajia ja opiskelijoita.

Puutarhakonserttien teemat:

2005 kesän I aloituskonsertti oli pelkkä Puutarhakonsertti.

2006 II konsertti: Hyvän tuulen konsertti yllätyksineen. Musiikillinen iloittelu Kaukalinnan puutarhassa.

2007 III konsertti: Kaukalinnan puutarhassa soi ja raikaa kevyestä klassiseen.

2008 IV konsertti: Pyhäpäivän ratoksi kahvikonserttisäveliä Kaukalinnan puistossa.

2009 V konsertti: Hehkuvien sävelten sykiessä kirkkaan auringon alla.

2010 VI konsertti: Rakkauden säveliä luonnon helmassa.

2011 VII konsertti: Sointuja mereltä ja meren takaa.

2012 VIII konsertti: Päivyt paistaos hellien.

2013 IX konsertti: Aaltojen hohteessa välikyvän seljän – norpankin nään!

2014 X konsertti: ”Soi rannan kaisloissa viulu ja liplatus leikkien laulaa”.

Konsertit ovat tapahtuneet pappilan puutarhassa. Esiintymislavana on ollut pihaliiterin edusta, johon kirvesmies Pauli Koistinen on rakentanut lavan pianoa ja taiteilijoita varten. Konsertin alku on noudatellut tuttua kaavaa: liiterin ovet ovat suljettuna, mutta sieltä alkaa kuulua hiljaisesti ja vähitellen voimistuen Taivas on sininen ja valkoinen... Kaksi miestä kävelee hiljaa ovelelle ja avaa ne. Sisällä soittaa **Timo-Juhani Kyllönen** harmonikalla variaatioitaan tutusta kansanlaulusta ja loitsii näin poutasään konsertin ajaksi. Ihanan kesäinen poutasää on ollut totta, paitsi yhden kerran luonto tiputteli pari minuuttia hentoa kesäsedettä. Piano siirrettiin pikapikaa liiterin puolelle ja konsertti jatkui. Sadekin loppui.

Tunnelmaltaan puutarhakonsertit ovat olleet ainutlaatuisia. ”Voiko tällaista olla Kerimäellä”, sanoi paikallinen ammattimuusikko eräänä kesänä. Väliaikakahvi odotti katettuna pihapöydillä ja tauollakin musiikki jatkui.

Esiintyviä taiteilijoita on vieraillut Kaukalinnan puutarhakonserteissa reilusti yli sata, mukana taiteilijaryhmiä. Kansainvälisesti ansioituneita taiteilijoita ovat olleet mm. Ramon Jáffe, sello; Irina Zahharenkova, piano; Belle Etage -pianokvartetti; Galina Sidorenko, sopraano; suomalaisten taiteilijoiden kärkikaartia mm. Heikki Aalto, basso; Linda Hedlund, viulu; Seeli Toivio, sello; Kalle Toivio, piano; Risto-Matti Marin, piano; Olli-Pekka Tuomisaalo, saksofoni; ja mielenkiintoisia eri kansallisuuksiin kuuluvia persoonia, mutta taitavia muusikoita mm. chililäinen kapellimestari ja viulisti Luis Ramirez, espanjalainen flamenco-tanssija ja sopraano María Luz Pérez Llanes,

ruotsalais-intialainen sopraano Eva Comét säestäjänään azerbaidzanalainen pianisti Kemal Achourbekov jne; yleisöä ihastuttaneita ryhmiä mm. Ankkurinappi-yhtye Turun laivastosoittokunnasta; Taljanka-duo Anja ja Timo Tyrväinen; Me Amas -yhtye; Trio Gambaamo, Linna La Swig -lauluyhtye jne.

Kerimäen yrittäjät kasvoivat vuosien mittaan kulttuurin sponsoreiksi tukemalla valitsemallaan summalla Kaukalinnan konsertteja. Juhlakonsertin merkittävin tuki oli MES:n (Musiikin edistämissektiön) 1000 euron apuraha tilaussävellyksen harjoittelukustannuksiin taiteilijoille. Savonlinnan kulttuuritoimi tuki myös konserttia kahtena viimeisenä vuonna.

Kymmenennen ja viimeisen konsertin päätyttyä tuli yleisöstä ihmisiä jonossa kyselemään, onko totta, että konsertit loppuvat. Ei tällainen voi loppua. Kyllä se totta on tällä erää. ●

Säveltäjä Timo-Juhani Kyllönen kertoi sävellyksestään mm: "Pidin välittömästi Tuulikki Salosen Aaltoin tarina -runosta, koska siinä oli kaunis ja syvä filosofinen sanoma, selkeä ja väkevä dramaattinen kaari; aaltojen, luonnon ja meren voimakas läsnäolo..."

Via-Akatemian säätiön tilaussävellys

Kymmenvuotisjuhlakonserttiin Via-Akatemian säätiö tilasi säveltäjä **Timo-Juhani Kyllöseltä** sävellyksen esitettäväksi juhlapuutarhakonsertissa. Tekstiksi valittiin **Tuulikki Salosen** runo *Aaltoin tarina*.

Juhlapuutarhakonsertissa 3.8.2014 oli Aaltoin tarinan op. 90 maailman kantaesitys. Pianokvartetti Belle Etage ja baritoni Juha Kotilainen esittivät noin 13 minuuttia kestävä teoksen. Kvartetissa soittivat **Anton Chausovsky**, viulu; **Oleg Larionov**, alttoviulu; **Nikolaj Matveev**, sello ja **Maria Kamchilina-Larionova**, piano.

Tekstinkirjoittaja Tuulikki Salonen (1941–1994) oli proviisori siviiliammaltaan ja harrastajarunoilija. Hän harjoitti aktiivisesti Kirjeopisto Via rajajoogaa ja osallistui oppilasyh-

distys Via ry:n kulttuuritoimintaan. Via ry:n runoutta harrastavien jäsenten kirjoittamien satojen runojen joukosta valikoitui Tuulikki Salosen kirjoittama *Aaltoin tarina* vahvimaksi ja selkeimmäksi ehdokkaaksi tilaussävellyksen tekstiksi.

Säveltäjä Timo-Juhani Kyllönen kirjoitti sävellyksestään lehdistötiedotteessa mm. seuraavasti: "Pidin välittömästi Tuulikki Salosen Aaltoin tarina -runosta, koska siinä oli kaunis ja syvä filosofinen sanoma, selkeä ja väkevä dramaattinen kaari; aaltojen, luonnon ja meren voimakas läsnäolo runossa puhuttelivat minua välittömästi ja voimakkaasti. Aaltoin tarina -runo alkaa: 'Maa, meri mua kuunnelkaa.' Nämä avaus sanat inspiroivat minua säveltämään teoksen päämotiivin, joka toimii punaisena yh-

Puutarhakonserttien kokoonkutsuja Juha Kotilainen on ollut kaikissa kymmenessä konserteissa. Hyvänä kakkosena tulee Timo-Juhani Kyllönen joka on ollut yhdeksän kertaa mukana.

distävänä lankana koko sävellykselle. Ylöspäin menevä suuri sekunti, alaspäin menevä kvartti ja suuri sekunti alas on teoksen ydinmotiivi. Tietenkin sanojen rytmisen intonaatiomaailma vaikutti sävellyksen kokonaisuutuon ja rytmiseen melodiarakenteeseen. Aaltoin tarinassa puhutaan symbolisesti tuimasta tuulesta, joka heijastuu pianon ja muiden soittimien nopeissa juoksutuksissa heti johdannossa.

'Tuli-' ja 'tuuliteema' kehittyvät myöhemmin kolmannessa osassa, joka on teoksen päähuipentuma. Tässä kohtaa baritoni laulaa: 'Mua lähestyy aaltoin tarina, on viileä tuulen viuhka.' Tätä seuraa pianokvarteton instrumentaalinen päähuipentuma. Runon neljännessä osassa soi uudelleen alun ydinmotiivi muunnetussa muodossa (metamorfoosinen muutos). Runon neljännen osan upea musiikillinen ja valoisa sanoma vaikutti teoksen loppuosan sävelkieleen voimakkaasti, jossa kerrotaan: '... soi rannan kaisloissa viulu ja liplatus leikkien laulaa... yli haavikon pääskynen liittää.' Linnun lento lopussa heijastuu sävellykseen pianokvarteton toistuvalla kuudestoistaosakuviolla, ja se on samalla symbolinen heijastus ihmisen vapauden kaipuusta. Alkusoiton viimeiset sävelet kuuluvat lopussa uudelleen kirkkaana ja valovoimaisena uudelleensyntyneen luonnon ja kauneuden filosofisena ylistyslauluna." ●

AALTOIN TARINA

*Maa, meri mua kuunnelkaa
täällä keskellä elon ihminen vaeltaa.
Täällä myrskyävät kohtalot maiset.
tulena taivas loimottaa
ja puhaltavat tuimat tuulet.*

*Meri, meri – aaltoin ajattelevin
tuot aatoksen rantaan ihmisen.
Purjehtii purjein pullistuvin
mun mieleni täysinäinen.
Vaan sinessä veen vaahtoavan
kuvastaa taa mainingin
mun kaipaukseni jonnekin.*

*Maa, meri mua kuunnelkaa
hetken pienen täällä ihminen vaeltaa.
Soi kutsua siipein havina
ja aartein hohtavin
mua lähestyy aaltoin tarina,
on viileä tuulen viuhka.*

*Maa, meri mua kuunnelkaa
soi rannan kaisloissa viulu
ja liplatus leikkien laulaa
luona kallion kuhmuraisen.
Askel eteeni polkua piirtää
yli haavikon pääskynen liittää.*

Tuulikki Salonen